Paper Code – 3974

M.A. Sem – 3 SOCIOLOGY (Old Course)
Mar-Jun - 2021
EC-304 – Environment and Society (Theory)

કુલ સમય :– ૬૦ મીનીટ **કુલ પ્રશ્નો : ૫૦** **વિદ્યાર્થીએ ટીક કરવાના પ્રશ્નો : ૩૫**

નોંધ : વિદ્યાર્થીએ માત્ર ૩૫ પ્રશ્નો જ ટીક કરવાના રહેશે. જો વધારે ટીક કરેલ હશે તો પ્રથમ ૩૫ પ્રશ્નો જ ગણતરીમાં લેવામાં આવશે.

1.પર્યાવરણના સમાજશાસ્ત્ર બીજા ક્યા શાસ્ત્રથી ઓળખવામાં આવે છે?
(A)પરિસ્થિતિશાસ્ત્ર (B)સમાજશાસ્ત્ર (C)ભૂગોળશાસ્ત્ર (D)એકપણ નહિ

2.પર્યાવરણનું સમાજશાસ્ત્ર ક્યા શાસ્ત્રની શાખા છે?
(A)માનવશાસ્ત્ર (B)સમાજશાસ્ત્ર (C)ભૂગોળશાસ્ત્ર (D)રાજ્યશાસ્ત્ર

3.વિશ્વ પર્યાવરણ દિવસ ક્યારે ઉજવાય છે?
(A)4 જુન (B)5 જુન (C)6 જુન (D)7 જુન

4. કઈ "પૃથ્વી પરિષદ"માં પર્યાવરણ શબ્દ પ્રચલિત બન્યો?
(A)પ્રથમ (B)બીજી (C)ત્રીજી (D)ચોથી

5.કઈ પૃથ્વી પરિષદનું નામ બદલી "પર્યાવરણ અને વિકાસ પરિષદ" કરવામાં આવ્યું.
(A)પ્રથમ (B)બીજી (C)ત્રીજી (D)એકપણ નહિ

6.પર્યાવરણશાસ્ત્ર શબ્દ સૌ પ્રથમ કોણે પ્રયોજ્યો હતો?
(A)ઓગસ્ટ કોમ્ટે (B)કાર્લ માર્કસે (C)બેલ્જીયમ (D)અન્સર્ટ હેગલે

7.આપણી આજુબાજુ ચારે તરફ ફેલાયેલું વાતાવરણ કે આવરણ એટલે...?
(A)પર્યાવરણ (B)વાતાવરણ (C)સમાજ (D)ભૂગોળ

8.પર્યાવરણશાસ્ત્ર સૌ પ્રથમવાર ક્યારે પ્રયોજાયો?
(A)1836 (B)1838 (C)1919 (D)1866

9.નીચેનામાંથી ક્યા પંચતત્વો અથવા મહાભૂતોનું જોડકું સાચું છે?
(A)પૃથ્વી,જળ,વાયુ,તેજ અને આકાશ (B) ગગન,જળ,વાયુ,તેજ અને આકાશ
(C) પૃથ્વી,જળ,વાયુ,પાણી અને આકાશ (D) પૃથ્વી,જળ,વાયુ,તેજ અને આગ

10.નીચેનામાંથી કયું આંદોલન પર્યાવરણ સબંધી છે?
(A)નર્મદા (B)અનામત (C)કાનૂનીભંગ (D)એકપણ નહિ

11.N.G.O. એટલે?
(A)બિન સરકારી સંગઠન (B)સરકારી સંગઠન (C) સંસ્થા (D)સરકારી સંસ્થા

12.મુખ્યત્વે પર્યાવરણના સમાજશાસ્ત્રના મુખ્ય કેટલા હેતુઓ છે?
(A)10 (B)8 (C)6 (D) 4

13.ઓગ્બર્ન નિમ્કોફે પર્યાવરણના કેટલા પ્રકાર દર્શાવ્યા છે?
(A)8 (B)6 (C)4 (D)2

14. "The Ecological Complex"નો સિદ્ધાંત કોણે આપ્યો છે?
(A)ડનલેપ અને કેટન (B)રામચંદ્ર ગુહા (C)રાધાકમલ મુકરજી (D)કાર્લ માર્ક્સ

15. ડનલેપ અને કેટને પર્યાવરણ અને સમાજના પરિસ્થિતિજન્ય પૃથ્થકરણમાં પ્રકૃતિ સાથે સમાજશાસ્ત્ર અંગે કઈ બાબતની ચર્ચા કરવામાં આવી છે?
(A)તફાવત (B)સબંધ (C)બંને (D)એકપણ નહિ

16.પર્યાવરણનો અભ્યાસ કરવા માટે વિવિધ પદ્ધતિઓમાની કઈ એક પદ્ધતિ નથી?
(A)સર્વેક્ષણ (B)ઐતિહાસિક (C)નિરિક્ષણ (D)પ્રશ્નાવલી

17.ડનલેપ અને કેટનના મતે સમાજનાં પરિબળો અને પ્રકૃતિ કે વાતાવરણ વચ્ચેની આંતરક્રિયાઓ અને આંતર સબંધો કેટલા પ્રકારે સમજી શકાય છે?
(A)6 (B)5 (C)4 (D)3

18.કોનું સ્વરૂપ ટકાઉ નિરંતર અને કાયમી હોવું જોઈએ?
(A)સમસ્યા (B)તાપમાન (C)વિકાસ (D) સંઘર્ષ

19. "પરિસ્થિતિજન્ય સંકુલાતાનો" ખ્યાલ ડનલેપ અને કેટને ક્યારે આપ્યો?
(A)1970 (B)1870 (C)1920 (D)1820

20.ડનલેપ અને કેટનના પરિસ્થિતિશાસ્ત્રીય સંકુલમાં કેટલી બાબતોનો ખ્યાલ આપવામાં આવ્યો છે?
(A)6 (B)5 (C)4 (D)3

21. ડનલેપ અને કેટનના પરિસ્થિતિશાસ્ત્રીય સંકુલમાં પાંચમો ખ્યાલ કયો છે?
(A)વસ્તી (B)સંગઠન (C)ટેક્નોલોજી (D)સંવર્ધિત

22.રામચંદ્ર ગુહાના માટે કોના પ્રભાવને લીધે પર્યાવરણમાં અસમતુલા સર્જાય છે?
(A)આર્થિક (B)સામાજિક (C)શૈક્ષણિક (D)રાજકીય

23.રામચંદ્ર ગુહા સામાજિક પરિસ્થિતિશાસ્ત્રને વધુ વિગતવાર સમજવા માટે તેનાં કેટલા તત્વો રજુ કરે છે?
(A)4 (B)5 (C)6 (D)7

24.સ્વતંત્રતા બાદ રાધાકમલ મુખરજીએ મુખ્યત્વે ક્યા વિષયમાં અભ્યાસો કર્યા છે?
(A)સમાજશાસ્ત્ર (B)મનોવિજ્ઞાન (C)ઈતિહાસ (D)અર્થશાસ્ત્ર
25. રાધાકમલ મુખરજીએ ક્યા સિદ્ધાંતમાં જ્ઞાતિ વ્યવસ્થા અંગે ચર્ચા કરી છે?
(A)પરિસ્થિતિજન્ય (B)અનુભવજન્ય(C)પર્યાવરણજન્ય (D)એકપણ નહિ
26.રાધાકમલ મુખરજીએ મુખ્યત્વે ક્યા વિષયમાં અભ્યાસો કર્યા છે?
(A)સમાજશાસ્ત્ર (B)મનોવિજ્ઞાન (C)ઈતિહાસ (D)અર્થશાસ્ત્ર
27.નીચેનામાંથી કયું આંદોલન ઉતર પ્રદેશ,હિમાચલ પ્રદેશથી શરુ કરીને અરુણાચલના પ્રદેશ ફેલાયું હતું?
(A)વેડછી (B)નર્મદા (C)ચિપકો (D)પ્રશાંત ઘાંટી
28.ક્યા વર્ષે સ્વરોજગારી ઉભી કરવા માટે દાસોલી ગ્રામસ્વરાજની સ્થાપના કરવામાં આવી?
(A)1964 (B)1965 (C)1966 (D)1967
29.ક્યા આંદોલનનો અર્થ "વૃક્ષોને બાથ ભીડવી"એવો થાય છે?
(A)ચિપકો (B)નર્મદા (C)પ્રશાંત ઘાંટી (D)વેડછી
30.ચિપકો અંદોલન વાસ્તવમાં કેવા પ્રકારનું આંદોલન છે?
(A)પર્યાવરણ (B)સામાજિક (C)આર્થિક (D)રાજકીય
31.નર્મદા વિરોધી આંદોલનના મુખ્ય કેટલા મુદ્દા હતા?
(A)7 (B)8 (C)9 (D)10
32.બાબા આમટે,સુંદરલાલ બહુગુણા,મેધા પાટકર..... વગેરે નર્મદા બંધના કેવા આંદોલનકારી હતા?
(A)વિરોધી (B)હિમાયતી (C)બંને (D)એકપણ નહિ
33.ચુનીભાઈ વૈધ,સનત મહેતા,કૃષ્ણપ્રસાદ,સ્વામી સચ્ચિદાનંદ વગેરે...નર્મદા બંધના કેવા આંદોલનકારી હતા?
(A)વિરોધી (B)હિમાયતી (C)બંને (D)એકપણ નહિ
34.નર્મદા નદીએ કેટલા રાજ્યોની નદી છે?
(A)1 (B)2 (C)3 (D)4
35.ચિપકો આંદોલનની શરૂઆત અલકનંદા નદીના કાંઠા પર આવેલા ક્યા જંગલમાંથી થઇ?
(A)રાની (B)પોળો (C)એમેઝોન (D)ગીર
36.ગુજરાતમાં બધી જ સિંચાઈ યોજનાઓ જમીનને માત્ર કેટલા ટકા પાણી પૂરું પડે છે?
(A)16 (B)17 (C)18 (D)19
37. "ગાંધી પીસ ફાઉન્ડેશન"દ્વારા પ્રસિદ્ધ કરાયેલ પુસ્તક "Major Dams"થી ક્યા જૂથનું સમર્થક બન્યું?
(A)નર્મદા વિરોધી (B)નર્મદા હિમાયતી (C)બંને (D)એકપણ નહિ
38. "ગાંધી પીસ ફાઉન્ડેશન"દ્વારા પ્રસિદ્ધ કરાયેલ પુસ્તક "Major Dams"ક્યા વર્ષે બહાર પડ્યું?
(A)1961 (B)1971 (C)1980 (D) 1981
39.સૌ પ્રથમ મેધા પાટકરે નર્મદા સરોવર વિરોધ માટે કઈ સમિતિ બનાવી?
(A)આદિવાસી બચાવ સમિતિ (B)સર્વોદય સમિતિ (C)ભીલ સેવા મંડળ (D)આદિવાસી સેવા સમિતિ
40.ટકાઉ વિકાસ એટલે....?
(A)નિરંતર વિકાસ (B)અધોગતિ વિકાસ (C)નિમ્ન વિકાસ (D)એકપણ નહિ
41.પ્રાકૃતિક અને માનવ રચિત ક્યા પ્રદૂષણના મુખ્ય કારણ કયું છે?
(A)પાણી (B)પર્યાવરણ (C)વસ્તી (D)એકપણ નહિ
42.માનવ સર્જિત અલબત માનવીના હસ્તક્ષેપના કારણે પર્યાવરણીય સમતુલા બદલવાથી જે તે સમુહને પોતાના નિશ્ચિત સમૂહમાંથી અન્યત્ર વસવાટ કરવાની ફરજ ઉભી થાય ત્યારે તેવા પ્રકારના સ્થળાંતરને કેવા પ્રકારનું સ્થળાંતર કહેવાય?
(A)માનવ સર્જિત (B)કુદરતી (C)આપત્તિ (D)એકપણ નહિ
43.સમગ્ર માનવ વસ્તીના થતાં સ્થળાંતરનો ઉંડાણપૂર્વકનો અભ્યાસ સૌપ્રથમ કોણે કર્યો?
(A)સ્મિથે (B)વેગનરે (C)રેત્ઝેલે (D)ડાર્વિને
44.સ્થળાંતર અંગેનો સૌપ્રથમ સિદ્ધાંત કોણે રજુ કર્યો?
(A) વેગનરે (B) સ્મિથે (C) રેત્ઝેલે (D) ડાર્વિને
45.લીન સ્મિથે સ્થળાંતરના કેટલાં પ્રકાર દર્શાવ્યા છે?
(A)7 (B)6 (C)4 (D) 3
46.સ્થાનિક કે પ્રાદેશિકતામાંજ વ્યક્તિ કે જૂથ જયારે સ્થળાંતરિત થાય ત્યારે તેને કેવા પ્રકારનું સ્થળાંતર કહેવાય?
(A)પ્રાદેશિક (B)રાષ્ટ્રીય (C)આંતરરાષ્ટ્રીય (D) એકપણ નહિ
47.એક દેશમાંથી બીજા દેશમાં વ્યક્તિ કે જૂથ જયારે સ્થળાંતરિત થાય ત્યારે તેને કેવા પ્રકારનું સ્થળાંતર કહેવાય?
(A)પ્રાદેશિક (B)રાષ્ટ્રીય (C)આંતરરાષ્ટ્રીય (D) એકપણ નહિ
48.એર એક્ટ ગુજરાતમાં ક્યારે અમલમાં આવ્યો?
(A)1970 (B)1971 (C)1980 (D)1981
49.એક રાજ્યમાંથી બીજા રાજ્યમાં વ્યક્તિ કે જૂથ જયારે સ્થળાંતરિત થાય ત્યારે તેને કેવા પ્રકારનું સ્થળાંતર કહેવાય?
(A)પ્રાદેશિક (B)રાષ્ટ્રીય (C)આંતરરાષ્ટ્રીય (D) એકપણ નહિ
50.વિશ્વ પૃથ્વી-ધરતી દિવસ ક્યારે ઉજવાય છે?
(A)22 એપ્રિલ (B)25 એપ્રિલ (C) 26 એપ્રિલ (D)27 એપ્રિલ